

Podrobný profesní životopis kandidáta z oblasti audiovize

jméno a příjmení kandidáta	Mgr. Ľubica Orechovská	
profesní zkušenosti		
Slovenská národná galéria	Riaditeľka úseku expozícií a výstavnej produkcie	2024-2025
Asociácia slovenských filmových klubov	Výkonná riaditeľka MFF FEBIOFEST / Slovensko	2020 - 2022
PubRes s.r.o.	Producentka a distribučná manažérka filmových projektov www.pubres.sk	od r. 2006
KINEMATOGRAF, s.r.o.	Výkonná riaditeľka a konateľka spol. KINEMATOGRAF, s.r.o., ktorej hlavným zameraním je dramaturgia a organizácia projekcií a podujatí letného kina a celoslovenského projektu Bažant Kinematograf www.kinematograf.sk	od r. 2012
MK SR / SFÚ	Národný zástupca v kinematografickom fonde Rady Európy EURIMAGES	2002-2005
MK SR / SFÚ	Národný koordinátor pre Eureka Audiovisuel and European Audiovisual Observatory	2002-2003
Slovenský filmový ústav	Slovenský filmový ústav – riaditeľka Národného kinematografického centra	2005
Slovenský filmový ústav	Slovenský filmový ústav – Národné kinematografické centrum, vedúca odd. Audiovizuálneho informačného centra	1998-2004
Externé spolupráce v audiovizuálnej oblasti	S domácimi aj zahraničnými filmovými festivalmi (Marché du Film Cannes – výkonná produkcia reprezentačného pavilónu ČR/SR, MFF Rotterdam – Press Desk koordinátor), MFF Forum Film Bratislava s MFFK Banská Bystrica – redaktorka, šéfredaktorka festivalového denníka, Letná filmová škola Uherské Hradiště – produkcia), Festival Pohoda Trenčín– dramaturgia a produkcia kina, PragueSHORTS – členka medz. poroty pre súťaž českých filmov 2020 a konzultantka workshopu pre vývoj krátkych. filmových projektov 2022-2024	od 1995
České centrum Bratislava	externá spolupráca, pracovná náplň – PR a produkcia kultúrnych podujatí	1998
Kultúrne zariadenia Petržalky	Dramaturgia a produkcia filmového klubu a iných kult. podujatí	1997

vzdělání		
Vysoká škola múzických umení Bratislava	odbor divadelná veda – filmová veda. Ukončené vzdelanie 2. stupňa, titul Mgr.	1994-1999
Filozofická fakulta Univerzity Komenského Bratislava	odbor estetika – slovenský jazyk a literatúra. Ukončené vzdelanie 2. Stupňa, titul Mgr.	1992-1997
Gymnázium L. Novomeského Bratislava	maturitná skúška	1988-1992

Koncepcie činnosti Rady Státního fondu audiovizie pro poskytování podpory kinematografie

Ľubica Orechovská, 28.1.2025

Na úvod

Žijeme si na Slovenku už viac ako rok zvláštne časy. Také, o ktorých sme si v pohodlnosti našich doterajších bežných životov nevedeli predstaviť, že môžu nastať. Odhliadnuť od všetkého celosvetovo, európsky, celospoločensky vážneho a dôležitého sa dotkli aj všetkých oblastí fungovania slovenskej kultúry. Volení zástupcovia, ktorých zhody náhod doviali do čela ministerstva kultúry sa rozhodli brať ju lyžicou veľkého bagra; nekultúrne, primitívne. Nerešpektujúc zákony a pravidlá, z pozície „triumfu vôle“ ju drancujú, skúšajú si ju ukradnúť pre seba. To je tá horšia správa. Oveľa pozitívnejšie je poznanie, že sa im to nemôže podariť. Narobia škody, menšie, väčšie, ale ekosystém kultúry nie je možné zničiť, nevzniká totiž na žiadnu, a už vôbec nie politickú objednávku zvonka, tvoria a k životu ju potrebujú stovky, tisíce ľudí. Prechádzame si krízou, ktorá nám paradoxne pomáha v tom, aby sme si spoločne zadefinovali, niečo, čo ani v 21. storočí v živote malej stredoeurópskej krajiny nie je samozrejmé; a to, že bez kultúry nie sme. Nielen pre ostatných, ale ani sami pre seba; nebolo by s čím sa identifikovať, s čím národne súznieť. Teším sa, že sa kolegom z oblasti audiovizie v Česku podaril presný opak – a to spoločným dlhodobým úsilím dosiahnuť úpravu legislatívneho rámca fungovania celého sektora filmu a audiovizie, zabezpečiť tým jeho stabilné a lepšie financovanie, rozvoj a konkurencieschopnosť. Úspešná *Novela zákona o audiovizi* dokazuje, že je možné presvedčiť širšie politické spektrum o dôležitosti podpory filmovej kultúry a rozvoja tejto oblasti kreatívneho priemyslu. Vráti sa do spoločnosti ako dobrá investícia. Rada budem z pozície svojich dlhoročných odborných skúseností v oblasti audiovizie užitočná pri rozbiehaní novej etapy koncepcie podpory českých kinematografických diel. Je v tom z mojej strany aj istý „zištný záujem“; silný český kinematografický priemysel a systém podpory je dôležitý aj pre slovenský sektor a mnoho tvorcov z oboch strán rieky Moravy, tvorivých a technických pracovníkov, štáby a firmy, ktoré vo veľmi prirodzenej spolupráci vyvárajú spoločné kinematografické hodnoty.

Štyri piliere – closer look

Rozdelenie spoločnej rady fondu na štyri menšie s vlastnou kompetenciou a možnosťou fokusu sa na odlišné okruhy považujem za skvelý spôsob, ako sa sústrediť na hlbší a trvácnejší rozvoj rozličných sektorov audiovizuálneho priemyslu. Čo do množstva projektov, finančnej náročnosti a investičnej zodpovednosti je to pre „Big Screen“ dôležitá východzia pozícia. Verím, že skúsenosti nastavenia podpory fondu z minulých období spolu s impulzami nových členov rady vytvoria pre klientov/žiadateľov systém podpory, ktorý bude mať jasne komunikované priority, výzvy a uzávierky, transparentný spôsob vyhodnotenia žiadostí a včasné doručenie samotnej podpory.

Hlavné ciele

Ideál by bol, aby sme po skončení funkčného obdobia zaznamenali citeľný posun v rozvoji tvorby pre kiná v celej jej šírke. Je tak možno spraviť na základe merateľných ukazovateľov, akými sú divácka návšteva v kinách, exploatacia českých kinematografických na zahraničné

trhy, ich prezentácia a úspechy na relevantných filmových festivaloch, ale aj rozvoj klasických aj nových koprodukčných vzťahov, počet úspešne debutujúcich tvorcov až po žánrovú rozmanitosť novovzniknutých diel.

Ako ich docieľiť

Predpokladám, že dlhodobá aj krátkodobá koncepcia vzniká na základe odbornej skupinovej diskusie, do ktorej prispievajú rôzne pohľady a expertíza všetkých členov rady. Z môjho pohľadu je nevyhnutné neopomenúť pri ich koncipovaní tieto aspekty:

Literárna príprava, pripravenosť projektov – dlhodobým zámerom by malo byť efektívna investícia do výroby kinematografického diela, ktorá by niesla čo najmenej rizík. Najlepším predpokladom je, aby sa jej dostalo čo najlepšie pripraveným projektom a to ako z pohľadu literatúry (kvality scenára, režijnej, vizuálnej, naratívnej koncepcie) tak aj ekonomického konceptu (viacdrojového a štruktúrovaného financovania a harmonogramu, budúceho zhodnotenia diela vrátane relevantných marketingových nástrojov, akými stanovené ciele dosiahnuť). V naplnení efektívnej a zásadnej investície do výroby filmu vie pomôcť širšia podpora viacerých perspektívne sa javiacich projektov vo vývoji. Táto podpora je rádovo oveľa nižšia a vie priniesť efekt v podobe väčšieho počtu projektov, ktoré by sa mohli neskôr posunúť do výroby. Práve pri vývoji je možnosť „zariskovať“, podporiť tímy začínajúcich tvorcov, zaujímavé aj keď možno nie dotiahnuté námety, prinášajúce nekonvenčné, provokatívne témy, nové formy rozprávania. Úspech žiadateľa vo fáze developmentu samozrejme nemá byť automatickým predpokladom na ďalšiu podporu výroby diela. Správne a povzbudzujúco nastavená výzva pre vývoj kinematografických diel vie prirodzene priniesť aj žánrovú pestrosť. Podobne ako sa to Fondu darí už niekoľko rokov, vznikajú v českej kinematografii diela, ktoré ju obohacujú o nové a témy a spracúvajú ich, originálnym moderným filmovým jazykom. V línii s takouto úspešnou víziou ide aj sústredenie sa na podporu formátu krátkych filmov a celovečerných filmov debutujúcich tvorcov. Na ploche krátkeho filmu sa preukáže talent vyrozprávať príbeh koncentrovane, zrozumiteľne. Pri trojročnej konzultačnej spolupráci na literárnej/dramaturgickej príprave českých projektov krátkych filmov pre Prague Shorts som takúto snahu cítila pri mnohých tvorivých tímoch. Nie vždy bola korunovaná úspechom, ale opäť – investícia do tohto formátu, ako aj do sľubne vyzerajúcich a skôr „low-cost“ celovečerných filmov debutujúcich autorov môže pre budúcnosť českej kinematografie znamenať dôležitú objavnú funkciu talentov z radov začínajúcich filmárskych generácií. Silná podpora väčšieho množstva projektov vo vývoji dáva mnohým z nich odporúčenie, punc dôvery zo strany domáceho fondu SFA, s ktorým môžu tvorcovia skúsiť hľadať zdroje financovania a spolupráce už v tejto skorej fáze aj na iných miestach.

Veľmi rada by som bez ďalšieho rozvíjania na tomto mieste pripomenula žáner filmu pre deti a mládež, ktorému by SFA mal možno venovať pozornosť. Podporiť diverzitu námetov, tém pre rôzne vekové skupiny, napomôcť hľadať spôsob rozprávania, ten správny jazyk, ktorému porozumie cieľová skupina toho ktorého mladého publika. Detský film nie sú (len) rozprávky, ale správa o súčasnom svete v celej jeho zložitosti a nových výziev. Dni strávené v plných kinosálach MFF Zlín dokazujú, že publikum pre takéto filmy je, ale v kontexte iných kinematografií je ich v českej kinematografii poskromne.

Pri finančne najnáročnejšej podpore samotnej výroby považujem za zásadné nájsť balans medzi podporou projektov, ktoré majú zjavnú artovú hodnotu a skôr nízky distribučný potenciál a tých, ktoré budú reprezentovať kvalitu napr. žánrových filmov s perspektívou pritiahnúť do kina divákov a pomôcť aj rozvoju distribučného trhu, infraštruktúry a záujmu o českú kinematografiu u domáceho publika. V tejto hlavnej misii rady fondu pre kinematografické diela by malo byť našou najdôležitejšou úlohou, aby podporu získali tie najlepšie pripravené projekty a na konci sme mali čo najviac kvalitných a úspešných filmov (samozrejme posudzovaných podľa rôznych parametrov pre ten ktorý typ filmového projektu), teda zjednodušene povedané viac kvality ako kvantity. Možnosťou ako mať na konci procesu viac kvalitných filmov je aj rozdelenie ich podpory na viacero fáz, napríklad jeden grant na výrobu naviazať na časť nakrúcania a ďalší na postprodukciiu. Tento model samozrejme vie byť problematický a nie veľmi efektívny pre producentov, keďže v nich podporu rozdeľujeme na menšie časti; do úvahy pripadá, že by sa mohol tento nástroj použiť aspoň pri niektorých konkrétnych, napríklad finančne náročných projektoch.

Česká kinematografia samozrejme nežije v izolovanom svete; program „Big Screen“ to dokladuje asi najlepšie. Kinematografické diela vznikajú v drvivej väčšine v koprodukciami, národných a medzinárodných. Deje sa tak z povahy ich finančnej náročnosti ako aj návratnosti, perspektívy ďalšieho distribučného šírenia. Rovnováha medzi autenticitou a originalitou diela, ktoré vzniká tu a teraz vs. jeho zrozumiteľnosť vo svete je veľkou výzvou nielen pre producentsko-tvorivé tímy, ale aj SFA, mal by si vedieť dobre vybrať a dôveru vložiť v tie naozaj perspektívne. Programy Európskej únie podporujúce diverzitu, vznik a cirkuláciu európskych filmových diel ako sú ERIMAGES alebo Creative Europe MEDIA, ako aj iné nadnárodné programy a dohovory o podpore umenia a kultúry sú ďalším potrebným stupňom financovania českých filmov, úspech čerpania týchto zdrojov násobí investovanie SFA a rozvíja medzinárodné spolupráce, podporuje dosiahnutie na zdroje financovania a šírenia filmov na trhoch mimo ten domáci. Pri filmových spoločnostiach, koprodukciami, ktoré preukázateľne a dlhodobo pracujú na vývoji a produkcii viacerých filmových projektov (aj) s medzinárodným presahom sa ponúka možnosť podporiť ich aj v SFA cez nástroj tzv. „slate funding“ teda objemu financií, ktoré by mohli flexibilne použiť na financovanie vývoja/výroby viacerých projektov. Producentské/tvorivé tímy by naopak, za úspešné predchádzajúce projekty, mohli byť „odmenení“ istým bonusom v podobe kreditných bodov pri posudzovaní nasledujúcich žiadostí alebo istej forme automatickej podpory.

Na záver

Státní fond audiovize je základným pilierom financovania českého audiovizuálneho sektora. Má možnosť dlhodobo a zásadne ovplyvňovať podobu českého a v širšom kontexte aj európskeho filmu. Správne nastavená perspektíva rozvoja je jeho hlavným poslaním a zodpovednosťou. Legislatívny rámec mu vytvoril vynikajúcu príležitosť. Je na (nás) všetkých, ktorí sa podujmú na prácu pre SFA, na našej osobnej zodpovednosti, aby bolo jeho poslanie napĺňané. Film je produktom priemyselného odvetvia, ktoré je priamym živobytím pre tisíce ľudí, je ale aj zrkadlom doby, umeleckým dielom.. a keď sa k tomu dotkne nášho vnútra, prinesie emóciu, ktorú zdieľa plné kino, naša práca dáva absolútny zmysel.